

BIJLAGE E: MATENTABEL BOMEN

Toelichting bij de tabel.

Deze matentabel geldt als vaste randvoorwaarde voor toepassing van bomen in de openbare ruimte in nieuwe situaties (stedelijke uit- en inbreidingen). Bij aanpassingen in bestaande situaties gelden de richtlijnen in de matentabel als 'na te streven waarden'. Bestaande situaties kennen namelijk meer ruimtelijke beperkingen, waardoor maatwerk nodig is om – in afstemming met de andere vakdisciplines – te komen tot een integraal afgestemde inrichting van de openbare ruimte. Het doel is in alle gevallen om tot een voor de gehele openbare ruimte een duurzaam en efficiënt te onderhouden inrichting te komen.

Gemeentelijk uitgangspunt is om alleen bomen aan te planten mits dit binnen het straatprofiel mogelijk is of op reële wijze mogelijk te maken is. Voorop staat dat de aan te planten bomen zowel ondergronds als bovengronds de ruimte krijgen die past bij de gewenste levensduur.

Vaktechnisch wordt er onderscheid gemaakt tussen 'plantgat' en 'groeiplaats'. Plantgat is het gat dat gegraven wordt om de boom te planten. De groeiplaats is het gehele vak/gebied dat bestemd is voor de boom. Een groeiplaats kan door gebruik te maken van bijvoorbeeld bomenzand²¹ ook onder de verharding doorlopen zonder dat de boomwortels overlast veroorzaken.

Een plantgat van circa 1x1x1m met goede bomengrond²² geeft gemiddelde groeiruimte voor kleine boomsoorten of – bij grotere bomen – voor hooguit een periode van 10-15 jaar. Door bij aanleg ruimte te reserveren voor een ruimere ondergrondse groeiplaats kan de levensduur verhoudingsgewijs worden verlengd. De meest eenvoudige oplossing is het aanbrengen van bomenzand op plaatsen waar wortels mogen groeien. Dit zorgt bij aanleg slechts voor geringe meerkosten per boom.

De matentabel is samengesteld aan de hand van de principes uit Handboek Bomen 2014, van het Normeninstituut Bomen. Zie het handboek voor meer specificaties en toelichtingen.

²¹Bomenzand is een mengsel van schoon, eentoppig zand en groencompost. Het heeft speciale eigenschappen waarin bomen goed kunnen wortelen. De grond kan worden verdicht en bestraat voor 'lichte' verhardingen.

²²Bomengrond is een rijkere teelaarde voor het planten van bomen in open grond. Het verschil met teelaarde is het hogere percentage organische stof en een hoger gehalte aan voedingsstoffen.

MATENTABEL BOMEN

Onderwerp	1 ^e grootte	2 ^e grootte	3 ^e grootte
Hoogte	>12 m ¹	6-12 m ¹	<6m ¹
Kroondiameter	>8 m ¹	5-8 m ¹	<5m ¹
Verwachte minimale kroonprojectie	115 m ²	65 m ²	20 m ²
Stamdoorsnede	0,50-1,20 m ¹	0,40-0,60 m ¹	0,20-0,50 m ¹
Afstand hart stam tot gevel ¹	>7 m ¹	>5 m ¹	>2,5 m ¹
Bewortelbare ondergrondse ruimte ²	>30 m ³	>20 m ³	>10m ³
Oppervlakte plantvak of – sleuf bij bomen in verharding	25 m ² of >3m ¹	15 m ² of >2 m ¹	10 m ² of > 1,5 m ¹
Minimale plantmaat nieuwe boom	14-16	14-16	12-14
Afstand ³ hart stam tot lichtmast	4 m ¹	4 m ¹	4 m ¹
Afstand hart stam tot trottoirband ⁴	0,45-50 m ¹	0,45-50 m ¹	0,45-50 m ¹
Vrije trottoirruimte (excl. boomspiegel)	0,90 m ¹	0,90 m ¹	0,90 m ¹
Afstand hart stam tot kabels/leidingen ⁵	3 m ¹	2 m ¹	1 m ¹
Vrije doorgangszone ⁶			
- wegen	5 m ¹	5 m ¹	5 m ¹
- fietspaden	3,5 m ¹	3,5 m ¹	3,5 m ¹
- voetpaden	2,5 m ¹	2,5 m ¹	2,5 m ¹
- gras, gazon of beplanting	-	-	-

¹hanteer als vuistregel 50% + 1 meter van de verwachte kroondiameter van de toe te passen boomsoort.

²benodigde groeiruimte voor tenminste 25 jaar; vuistregel 1-0,5-0,25 m³ groeiruimte per jaar voor respectievelijk 1^e-2^e-3^e grootte. Gemiddeld genomen vindt eens in de 20-30 jaar aanpassing van de openbare ruimte plaats. Dit is dan tevens een natuurlijk moment om te bepalen of uitbreiding van de groeiplaats al dan niet nodig is.

³afstand afhankelijk van het verlichtingsplan.

⁴wettelijke afstand (5:42 BW) tot de erfgrans is 2 meter; voor openbare bomen is hierop uitzondering mogelijk.

⁵afstand tot buitenkant buis of tracé; bij voorkeur buiten verwachte kroonprojectie projecteren. Kabelgoten toepassen indien kabels en leidingen binnen de voor de boom gereserveerde doorwortelbare ruimte worden gelegd.

⁶de takvrije zone van de stam is hoger dan genoemde hoogtematen, aangezien takken doorhangen. De eigenschappen van de specifiek toegepaste boomsoort bepalen wat de bijbehorende takvrije zone moet zijn in relatie tot de vrije doorgangszone.